

บทที่ ๑

โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล

ปัจจุบันการทำการเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับปัญหาความไม่แน่นอน และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ เช่น ราคาต้นทุนการผลิตที่สูง ทั้งปัจจัยการผลิต สารเคมี เมล็ดพันธุ์ที่มีราคาแพง ความไม่แน่นอนของราคาที่เกิดจากปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมีลักษณะไม่สอดคล้องกับปริมาณความต้องการในแต่ละช่วงเวลา

นอกจากนี้ความไม่แน่นอนจากปริมาณผลผลิตที่เกิดจากปริมาณผลผลิตที่เกิดจากปัจจัยทางธรรมชาติ ปัญหาภัยแล้งจากปรากฏการณ์เอลนีโญที่ทวีความรุนแรงขึ้นในขณะนี้ได้กลายเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการทำการเกษตรอย่างมาก เกษตรกรอีกจำนวนมากก็ยังคงประสบความทุกข์ยากจากปัญหาอื่นรอบด้าน เช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหาที่ดินทำกิน สิทธิเกษตรกรและสวัสดิการ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการทำการเกษตร

การเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนหรือการเปิดเสรีทางการค้าในปลายปี ๒๕๕๘ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญ เพราะจะทำให้สินค้าเกษตรกรและอาหารเคลื่อนย้ายผ่านกลไกการขนส่งได้อย่างเสรี การลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ การสร้างคุณภาพสินค้าที่มีมาตรฐานในระดับสากล รวมทั้งการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวคิด

๑) พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๓ ต้องการสนับสนุนสิทธิและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบ เพิ่มศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นไปเพื่อเกษตรกรอย่างแท้จริง

๒) การแก้ปัญหาทางการเกษตร ไม่มีใครรู้ปัญหาดีเท่ากับตัวเกษตรกรเอง ดังนั้นจึงต้องมุ่งสร้างความสามารถของเกษตรกร เพื่อให้มีความรู้บริหารจัดการด้วยตนเองในลักษณะของกลุ่มชุมชนพื้นที่ตำบล โดยการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา

หลักการ

๑) เน้นอาชีพสินค้า(อาชีพ) เป็นตัวตั้ง พื้นที่ตำบลเป็นศูนย์กลาง และเกษตรกรเป็นเจ้าของทำการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาให้เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรในตำบล มากกว่าตอบสนองตัวชี้วัดของหน่วยงานสนับสนุนภายนอก

๒) รวมพลังทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม พ่อค้า นักธุรกิจภาคเอกชนและภาคีการพัฒนาอื่นๆ สนับสนุนการบริหารการพัฒนา

๓) เป็นแผนพัฒนารายสินค้า ไม่ใช่แผนรายพื้นที่ เหมือนที่สภาเกษตรกรจังหวัดทำในครั้งก่อน เช่นตำบลนี้จะเลี้ยงวัว ก็ทำแผนเลี้ยงวัวทั้งตำบล สร้างเครือข่าย สร้างระบบทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นในตำบล เน้นเฉพาะเรื่องที่จะก่อให้เกิดรายได้ ลดรายจ่าย แก้ปัญหาหนี้สินและอื่นๆ

แนวทางการพัฒนา

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

๑. ระดมความคิดเห็น ปัญหาและกำหนดแนวทางการส่งเสริม และการแก้ไขปัญหาที่ดิน โดยส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมของเกษตรกร
๒. การส่งเสริม การพัฒนา และแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำและระบบชลประทานเพื่อเกษตรกรรม
๓. การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเกษตรกร และกำหนดสวัสดิการให้เกษตรกร
๔. พัฒนาความร่วมมือในการผลิต การแปรรูป และการตลาด สนับสนุนการรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายรายอาชีพ รายสินค้า เพื่อการลดรายจ่าย และสร้างมูลค่าเพิ่ม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๕. การแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร และการเข้าถึงแหล่งทุน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนับสนุนชุมชนระดับตำบลให้มีแผนพัฒนาเกษตรกรรมในการพัฒนาแก้ไขปัญหาาร่วมกันในรูปแบบของการจัดการตนเอง
๒. เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางการเกษตร
๓. เพื่อสร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร เชื่อมโยง และพัฒนาความร่วมมือในการผลิตทางเกษตรกรรม การแปรรูป การตลาด และการบริโภคเพื่อการยังชีพระหว่างเครือข่ายองค์กรเกษตรกรกับภาครัฐ และภาคเอกชน

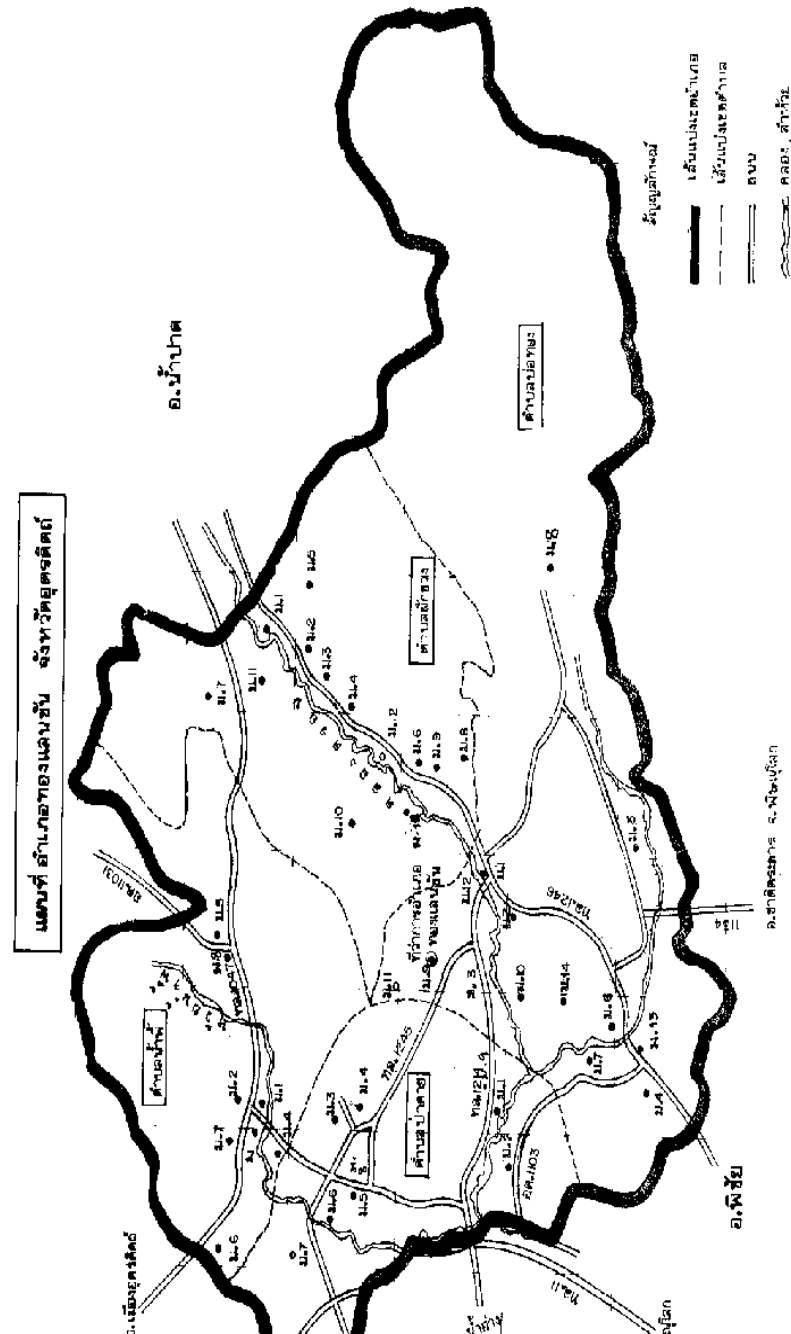
ขั้นตอน/วิธีการดำเนินการ

๑. คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายที่มีความพร้อม มีศักยภาพและพร้อมที่จะทำการปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงชุมชนสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จำนวน ๙ อำเภอๆละ ๑ ตำบล
๒. จัดเตรียมข้อมูลภาพรวม โดยแผนที่ของแต่ละตำบล จำนวน ๙ ตำบล
๓. จัดประชุมชี้แจงคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบลในตำบลที่ได้รับคัดเลือก ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนระดับหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้แทนผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้แทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดวัตถุประสงค์ ความจำเป็น ความสำคัญ ของการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล
๔. อบรมทีมวิทยากร เพื่อซักซ้อมรายละเอียด การดำเนินโครงการ ขั้นตอน วิธีการ วัตถุประสงค์ เป้าหมายให้เป็นไปแนวทางเดียวกันและชี้แจงแบบจัดเก็บข้อมูลรายบุคคล
๕. สสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการเกษตรในตำบล โดยเฉพาะข้อมูลตามประเด็นหลักที่จะทำการศึกษาเพื่อหาทางแก้ไข เช่น แหล่งน้ำ หนี้สิน จำนวนเกษตรกร ฯลฯ
๖. จัดประชุมผู้ปฏิบัติงานหมู่บ้าน สรุปผลการจัดเก็บข้อมูล โดยจำแนกประเด็นปัญหาหลัก ๕ เรื่อง คือ ปัญหาหนี้สิน แหล่งน้ำ ที่ดินทำกิน สวัสดิการ สิทธิเกษตรกรและการไม่ได้รับความเป็นธรรม ราคาสินค้าเกษตร
๗. จัดทำเวทีสรุปข้อมูล เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ กลยุทธ์และกิจกรรมโครงการ
๘. จัดทำแผนเสนอสภาจังหวัด ถึงการแก้ไขปัญหาในตำบลเป้าหมายและแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล
๙. จัดตั้งกลุ่มรายสินค้า (อาชีพ)

บทที่ ๒

สภาพทั่วไปของตำบลผักขวาง

๑. ประวัติความเป็นมา

อาณาเขตและที่ตั้ง

ตำบลผักขวง ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอทองแสนขัน ไปทางทิศตะวันออก ประมาณ ๑๗ กิโลเมตร มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ๑๖ หมู่บ้าน มีพื้นที่ประมาณ ๗,๕๐๗ ตารางกิโลเมตร อาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลน้ำไคร้ อำเภอ น้ำปาด
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลบ่อทอง อำเภอทองแสนขัน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลน้ำพี อำเภอทองแสนขัน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลน้ำไคร้ อำเภอ น้ำปาด

สภาพภูมิประเทศ

ตำบลผักขวงมีพื้นที่ทั้งหมด ๑๐๗,๕๐๗ ไร่

พื้นที่ป่า

ลักษณะป่าไม้ในเขตพื้นที่ตำบลผักขวง มีการสงวนรักษาในลักษณะเป็นที่ภูเขา สำนักสงฆ์ มีพื้นที่ ๕๔,๔๖๙ ไร่ ปัจจุบันมีการปลูกไม้เศรษฐกิจ และไม่ยืนต้นขึ้นทดแทน

ลักษณะภูมิอากาศ (อุณหภูมิ)

๑) ปริมาณน้ำฝน จากสถิติน้ำฝนเฉลี่ยย้อนหลัง ๑๕ ปี จะพบว่า ตำบลผักขวง จะเริ่มมีฝนตกในเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน และจะทิ้งช่วงในเดือนกรกฎาคม และจะตกหนักในช่วงเดือนสิงหาคม – กันยายน และเดือนที่มีจำนวนวันที่ฝนตกมากที่สุด คือ เดือนสิงหาคม เฉลี่ย ๑๙.๑ วัน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ ๑,๑๒๗ มม. ต่อปี

๒) อุณหภูมิ พื้นที่ตำบลผักขวง อุณหภูมิต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม เฉลี่ย ๑๓.๔ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดในเดือนพฤษภาคม เฉลี่ย ๔๑.๗ องศาเซลเซียส

๓) ความชื้นสัมพัทธ์ พื้นที่ตำบลผักขวง มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุดในเดือนสิงหาคม เฉลี่ย ๗๙.๘% และความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุด ในช่วงเดือนมีนาคม เฉลี่ย ๕๕.๔%

๔) ฤดูกาล

- ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนมีนาคม-เมษายน จนถึงประมาณกลางเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ย ๓๙ องศาเซลเซียส
- ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนมิถุนายน ไปจนถึงต้นเดือนตุลาคมอุณหภูมิเฉลี่ย ๑๙ องศาเซลเซียส
- ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนธันวาคม ไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ย ๑๒ องศาเซลเซียส

ทรัพยากรชุมชน (แหล่งน้ำและปริมาณน้ำฝน)

๑) แหล่งน้ำธรรมชาติ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ คือ

- คลองตรอน ความยาว ๒๐ กิโลเมตร ไหลผ่าน หมู่ที่ ๑,๒,๓,๔,๕,๖,๘,๙,๑๐,๑๒,๑๓
- ห้วยผักขวง ความยาว ๒๒ กิโลเมตร ไหลผ่าน หมู่ที่ ๒,๗,๑๔,๑๖
- ลำห้วยแก้ว ความยาว ๕ กิโลเมตร ไหลผ่าน หมู่ที่ ๓,๔,๑๔
- ลำห้วยน้ำมิด ความยาว ๑๕ กิโลเมตร ไหลผ่าน หมู่ที่ ๘,๙,๑๕

- หนองน้ำ ๒ แห่ง อยู่ในหมู่ ๒,๓,๔

๒) ระบบชลประทาน พื้นที่เพาะปลูกในตำบลฝักขวง ส่วนหนึ่งได้รับน้ำจากระบบน้ำชลประทาน คือ มีอ่างเก็บน้ำคลองตรอน เป็นแหล่งน้ำหลัก เพื่อปล่อยบริการน้ำให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ตำบลฝักขวง จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน

- หมู่ที่ ๑ พื้นที่รับน้ำชลประทาน
- หมู่ที่ ๒ พื้นที่รับน้ำชลประทาน
- หมู่ที่ ๓ พื้นที่รับน้ำชลประทาน
- หมู่ที่ ๔ พื้นที่รับน้ำชลประทาน
- หมู่ที่ ๖ พื้นที่รับน้ำชลประทาน
- หมู่ที่ ๘ พื้นที่รับน้ำชลประทาน
- หมู่ที่ ๙ พื้นที่รับน้ำชลประทาน
- หมู่ที่ ๑๒ พื้นที่รับน้ำชลประทาน
- หมู่ที่ ๑๓ พื้นที่รับน้ำชลประทาน
- หมู่ที่ ๑๕ พื้นที่รับน้ำชลประทาน

สภาพภูมิประเทศ (เส้นทางคมนาคม)

- ลักษณะภูมิประเทศของตำบลฝักขวง มีสภาพพื้นที่ในที่ตำบลเป็นที่ลูกคลื่น มีความเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน ๐-๓% มีความลาดเทเพียงเล็กน้อย สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๗๘ เมตร

- การคมนาคม ระยะทางจากตำบลไปถึงตัวอำเภอทองแสนขัน ประมาณ ๑๗ กิโลเมตร โดยมีถนนลาดยางสายน้ำอ่าง – วังผาชัน และมีถนนลาดยางเชื่อมต่อเข้าไปยังศูนย์กลางของตำบล (อบต.) โดยมีถนนลาดยางเชื่อมต่อเข้าไปสู่หมู่บ้านทุกหมู่บ้าน

ปริมาณน้ำฝน
มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปี ๙๖๖.๔๑ มิลลิเมตร/ปี เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือเดือน
กันยายน มีฝนตกเฉลี่ย ๒๑๕.๖๘ มิลลิเมตร

เดือน พ.ศ.	ม.ค.	ก. พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม	เฉลี่ย
๒๕๔๕	-	-	๖๑.๓	๔.๒	๓๐๙.๘	๑๗๐.๙	๒๒๔.๙	๒๐๔.๙	๒๓๐.๙	๒๓๕.๑	-	๒.๔	๑,๔๔๔.๕๕	๑๒๐.๓๘
๒๕๔๖	๑๓.๕	-	๑๓.๒	๑๖.๔	๑๗๐.๓	๔๗	๑๑๓.๓	๒๔๒.๐	๒๕๗.๑	๑๐๒.๓	๗๑.๑	๓๖.๕	๑,๐๘๒.๗๐	๙๐.๒๓
๒๕๔๗	๑๐๐.๕	-	๑๒.๗	๖๑.๔	๑๐๘.๙	๑๘๘.๘	๑๘๓.๗	๑๗๐.๔	๒๗๗.๑	๖๐.๕	-	-	๑,๑๖๖.๔๖	๙๗.๒๑
๒๕๔๘	-	๘.๖	๑๐.๒	๖๑.๖	๒๕๘.๔	๓๐๑	๑๗๖.๙	๑๓๓.๖	๓๓๔.๕	๒๑.๔	๐.๐	-	๑,๓๐๖.๖๒	๑๐๘.๘๕
๒๕๔๙	๕.๐	-	๑๗.๙	๙๓	๙๙.๓	๒๓๓.๒	๒๑๖.๘	๒๑๘.๔	๒๔๐.๘	๒๘.๘	๕.๗	-	๑,๑๕๘.๙๐	๙๖.๕๘
๒๕๕๐	-	๖.๗	๖.๐	๓๕.๗	๓๗๓.๖	๑๖๖.๔	๑๗๔.๖	๒๔๗.๒	๒๓๑.๘	๑๕๒.๐	-	-	๑,๔๐๔.๐๐	๑๑๗.๐๐
๒๕๕๑	-	-	-	๙๖.๓	๒๖๓.๐	๑๙๖.๕	๓๕	๑๕๘.๙	๑๔๐.๔	๙๒.๓	๗.๓	-	๙๘๙.๗๐	๘๒.๔๘
๒๕๕๒	๗๕	๒.๗	-	๑๔๘.๖	๘๗.๗	๑๓๖	๑๑๓.๒	๑๔๙.๗	๑๗๕.๔	๑๙๘.๕	๔๘.๓	-	๑,๑๓๕.๗๐	๙๔.๖๔
๒๕๕๓	-	-	-	๓๑.๕	๒๑๒.๑	๙๓.๖	๑๒๙.๕	๑๐๗.๕	๑๒๐.๔	๒๐๐.๗	-	-	๘๙๕.๓	๗๔.๖๑
๒๕๕๔	๓.๕	-	-	๘๕.๐	๓๘.๑	๑๒๐.๓	๑๖๐.๒	๒๘๓.๘	๑๔๘.๔	๑๐๗.๑	-	-	๑,๐๑๓.๔	๘๔.๔๕

หมายเหตุ รายงานอุตุณิยมิวิทยา สำหรับสถานีฝน อำเภอทองแสนขัน ๕๓๑๐๐๘ สถิติน้ำฝนในรอบ ๑๐ ปี

ที่	หน่วย แผ่น ที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความเหมาะสม	ข้อเสนอแนะในการ จัดการ
๑	กลุ่ม ชุดดิน ที่ ๑๖	เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย แปรสปีดินสี น้ำตาลอ่อนหรือสีน้ำตาลปนเทา และมีจุดประ สีน้ำตาลเข้ม สีเหลือง หรือสีแดง ในดินชั้น ล่างอาจพบพวกเหล็กและแมงกานีสปะปน กลุ่มดินนี้เกิดจากตะกอนลำน้ำ พบบริเวณ พื้นที่ราบเอียงถึงค่อนข้างราบเรียบตามลาน ตะพักน้ำลำน้ำระดับต่ำ มีน้ำแช่ขังลึกน้อยกว่า ๓๐ ซม. นาน ๔-๕ เดือน เป็นดินลึกมาก มี การระบายน้ำเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ตาม ธรรมชาติต่ำ หรือค่อนข้างต่ำ PH ๕.๐-๖.๐	เป็นพื้นที่ที่ เหมาะสมสำหรับ ข้าว แต่มีเนื้อ ดินเป็นดินร่วน หรือค่อนข้างเป็น ทราย	ควรมีการใช้ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อ รักษาความอุดม สมบูรณ์และช่วย คุณสมบัติทางกายภาพ ของดินให้ดีขึ้น

ที่	หน่วย แผ่น ที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความเหมาะสม	ข้อเสนอแนะในการ จัดการ
๒	กลุ่ม ชุดดิน ที่ ๑๗	เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วน เหนียวมีสีน้ำตาลอ่อนถึงสีเทา พบจุดประพวก สีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง ปะปน บาง แห่งอาจพบศิลาแลงอ่อน หรือก้อนสารเคมี พวกเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่างเกิดจาก พวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบ หรือค่อนข้างราบเรียบ หรือค่อนข้างราบเรียบ ตามลานตะพักน้ำระดับต่ำ น้ำแช่ขังลึก ๓๐- ๕๐ ซม. นาน ๒ - ๔ เดือน เป็นดินลึก ดิน มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีความอุดม สมบูรณ์ตามธรรมชาติ PH ๔.๕	เป็นพื้นที่ที่ เหมาะสมสำหรับ ข้าว แต่มีเนื้อ ดินเป็นดินร่วน หรือค่อนข้าง เป็นทราย	ควรมีการใช้ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อ รักษาความอุดม สมบูรณ์และช่วย คุณสมบัติทางกายภาพ ของดินให้ดีขึ้น

ที่	หน่วย แผนที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความเหมาะสม	ข้อเสนอแนะในการ จัดการ
๓	กลุ่ม ชุดดิน ที่ ๒๕	เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่าง เป็นดินเหนียว หรือดินร่วนปนดินเหนียวที่มี กรวดหรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมาก มีสี น้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน ใต้ชั้นดิน ลูกรังอาจพบชั้นดินเหนียวที่มีสีคลาแลงอ่อน ปะปนเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำ น้ำกักอยู่บนชั้นหินผุ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้าง ราบเรียบตามลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ และ ดับกลาง น้ำแข็งลึก ๓๐ ซม. นาน ๓-๔ เดือน เป็นดินต้น ส่วนใหญ่มีการระบายน้ำ ค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่ำ PH ประมาณ ๔.๕ - ๕.๕	เป็นพื้นที่ที่ เหมาะสมสำหรับ ข้าว แต่มีเนื้อ ดินเป็นดินร่วน หรือค่อนข้าง เป็นทราย	ควรมีการใช้ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อ รักษาความอุดม สมบูรณ์ และช่วย คุณสมบัติทางกายภาพ ของดินให้ดีขึ้น

ที่	หน่วย แผนที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความเหมาะสม	ข้อเสนอแนะในการ จัดการ
๔	กลุ่มชุด ดินที่ ๒๘	เนื้อดินบนเป็นพวกดินเหนียวจัด ในชั้นดิน ล่างลึก ๆ อาจพบชั้นปูนมาร์ล สีดินเป็นสีดำ เทาเข้ม หรือ สีน้ำตาล อาจพบจุดประสีน้ำ ตาลหรือสีแดงปนน้ำตาล แต่พบเป็นปริมาณ น้อยในช่วงดินชั้นบน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ หรือค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน ประมาณ ๐-๒% บริเวณเทือกเขาหินปูน หรือพวกหินภูเขาไฟเป็นดินลึก การระบาย น้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตร ตลอดปีมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ปานกลาง PH ประมาณ ๗.๐ - ๘.๐	เป็นพื้นที่ที่ เหมาะสมสำหรับ พืชไร่ต่าง ๆ ไม้ ผล ไม้ยืนต้น และพืชผักต่าง ๆ	ควรบำรุงรักษาดิน โดยการใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่ม ความอุดมสมบูรณ์ของ ดิน

ที่	หน่วย แผ่น ที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความ เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ ในการจัดการ
	กลุ่มชุด ดินที่ ๓๓	เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย แปรดินมีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึก ๆ มีจุดประสีเทาและน้ำตาล อาจมีแร่ไมกา หรือก้อนปูนปะปน เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำพบบนสันดินริม น้ำเก่าและเนินตะกอนรูปพัดมีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชันประมาณ ๒-๑๒% เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตร ตลอดปีมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ดินชั้นบนมี PH ประมาณ ๕.๕-๖.๕ ส่วนดินล่างมีความเป็นกรดน้อยกว่า ถ้ามีปูนปะปน PH ประมาณ ๗.๕-๘.๐		

ที่	หน่วย แผ่น ที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความเหมาะสม	ข้อเสนอแนะ ในการจัดการ
๕	กลุ่ม ชุดดิน ที่ ๓๕ B	เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลซีเหลืองหรือแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำหรือเกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ดอนที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นจนถึงที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันประมาณ ๓-๒๐% และบางมีความชันประมาณ ๒๐-๓๕% เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑.๕๐ เมตร ตลอดปีมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ PH ประมาณ ๔.๕-๕.๕	เป็นพื้นที่เหมาะสำหรับไม้ยืนต้นหรือไม้ผลต่าง ๆ ได้แก่ ไม้เต็ง ไม้ยาง ไม้พยุง ไม้ขนุน ส้มโอ ลำไย และกาแฟอราบิก้า นอกจากนั้นยังเหมาะสมสำหรับพืชไร่ต่าง ๆ แต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ควรบำรุงรักษาดินโดยการใส่ปุ๋ยเพื่อคงความอุดมสมบูรณ์ของดินควบคู่ไปกับพืชคลุมดิน หากไม่ปลูกพืชแซมจำเป็นต้องมีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

ที่	หน่วย แผ่น ที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความ เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ ในการจัดการ
	กลุ่มชุด ดินที่ ๔๐B , ๔๐	เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินสีน้ำตาลอ่อน สีเหลือง หรือแดง บางแห่งอาจพบจุดประสีในดินชั้นล่าง เกิดจาก วัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า หรือจากการสลายตัวผุ พังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จนถึงพื้นที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันประมาณ ๒- ๒๐% และบางส่วนมีความลาดชันประมาณ ๒๐-๓๕% เป็น ดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตร ตลอดปีมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า PH ๔.๕-๕.๕		

ที่	หน่วย แผ่น ที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความเหมาะสม	ข้อเสนอแนะในการจัดการ
๖	กลุ่มชุด ดินที่ ๔๗B , ๔๗D , ๔๗C	เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว หรือดินร่วน ที่มีเศษหินปะปนมาก มักพบชั้นหินพื้น ตื้นกว่า ๕๐ ซม. ดินมีสีน้ำตาล เหลือง หรือแดง เกิดจากการสลายตัว ผุพังของหินเนื้อละเอียด มีสภาพพื้นที่ เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขามีความ ลาดชันประมาณ ๓-๓๕% เป็นดินตื้น มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึก กว่า ๓ เมตร ตลอดปีมีความอุดม สมบูรณ์ตามธรรมชาติค่าถึงปานกลาง PH ๕.๕-๗.๐	เป็นพื้นที่ที่ เหมาะสมสำหรับ ทำทุ่งหญ้าเลี้ยง สัตว์ เป็นดินที่มี เศษหินก้อนกรวด ลูกรังปะปนอยู่ใน เนื้อดินมาก พื้นที่ เป็นที่ลาดเอียงสูง	ที่บริเวณนี้เป็นดินค่อนข้าง ตื้น ถ้ามีการเตรียมดิน หรือขุดหลุมให้กว้างและ ลึก สำหรับไม้ผลก็อาจจะ ใช้ได้ควรมีการใช้ปุ๋ย และ พืชคลุมดิน ตลอดจนมี การอนุรักษ์ดินและน้ำที่ เหมาะสม

ที่	หน่วย แผนที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความ เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ ในการจัดการ
	กลุ่มชุด ดินที่ ๔๘ ๔๘B , ๔๘C , ๔๘D	เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน ถ้าเป็นดินปนเศษหิน มักพบชั้นหินพื้นต้นกว่า ๕๐ ซม. ดินเป็นสีน้ำตาล เหลืองหรือแดง พบบริเวณพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชันจนถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๑๓-๓๕% เป็นดินตื้นมาก มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตรตลอดปี PH ๕.๐-๖.๐		

ที่	หน่วย แผนที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความ เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ ในการจัดการ
	กลุ่มชุด ดินที่ ๔๙ , ๔๙B	เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินเหนียวปนลูกรังหรือเศษหินทราย ดินสีน้ำตาลหรือเหลือง ไต่ลงไปเป็นดินเหนียวสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีแดง และสีลาแกอ่อนปนอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก อาจพบชั้นหินทรายหรือหินดินดานที่ผุพังสลายตัวในชั้นถัดไป พบบริเวณพื้นที่ตอนมีลักษณะเป็นลูกคลื่น มีความลาดชัน ๓-๒๐% เป็นดินตื้นถึงตื้นมาก มีการระบายน้ำดีปานกลาง ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึก ๒ เมตร มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ PH ๕.๐-๖.๕		

ที่	หน่วย แผนที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความ เหมาะสม	ข้อเสนอแนะในการ จัดการ
๗	กลุ่มชุด ดินที่ ๔๔B	เนื้อดินเป็นพวกดินทรายสีเทา หรือสีน้ำตาลอ่อน เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือเกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ดอนที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่น จนถึงเชิงเขามีความลาดชันประมาณ ๓-๒๐% เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีมากเกินไป มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำมาก PH ๕.๕-๗.๐	พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับไผ่ตง	ควรมีการใช้ปุ๋ยควบคู่กับพืชคลุมดินหากไปปลูกพืชแซม

ที่	หน่วย แผนที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความ เหมาะสม	ข้อเสนอแนะใน การจัดการ
๘	กลุ่ม ชุดดิน ที่ ๕	เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ ดินล่างมีสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลและสีเหลือง หรือสีแดง ตลอดชั้นดินมักพบก้อนสารเคมีเหล็ก และแมงกานีสปะปนอยู่ในชั้นดินลึก ๆ อาจพบก้อนปูนกลุ่มดินนี้เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำเป็นดินลึกมีการระบายน้ำเร็ว พบในพื้นที่ราบเรียบตามลานตะพักลำน้ำค่อนข้างใหม่ และลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ น้ำแข็งลึกน้อยกว่า ๓๐ ซม. นาน ๓-๕ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง PH ๕.๕-๖.๕ แต่ถ้าดินมีก้อนปูนปะปนในดินชั้นล่าง ดินชั้นนี้จะมี PH ๗.๕-๘.๐	เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับข้าวหลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ใช้ปลูกพืชผัก พืชล้มลุก ถั่วต่าง ๆ ได้ หรือปลูกข้าวนาปรังได้ หากมีแหล่งน้ำ	มีการใช้ปุ๋ยบ้างเพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ที่	หน่วย แผนที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความ เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ ในการจัดการ
	กลุ่มชุด ดินที่ ๖	เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ ดินล่างสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเทามีจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงตลอดชั้นดิน บางแห่งมีศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีพวกเหล็กและแมงกานีสปะปนอยู่ด้วย กลุ่มดินนี้เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำ เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำเลวพบในพื้นที่ราบหรือค่อนข้างราบตามชายฝั่งทะเล พื้นที่ที่น้ำท่วมถึง ถึงลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ น้ำแช่ขัง ๓๐-๕๐ ซม. นาน ๓-๕ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำหรือค่อนข้างต่ำ PH ๔.๕-๕.๕		

ที่	หน่วย แผนที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความ เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ ในการจัดการ
	กลุ่มชุด ดินที่ ๗	เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีสีเทาหรือสีน้ำตาลปนเทา พบจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง ปะปนตลอดชั้น กลุ่มดินนี้เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำ เป็นดินลึกมีการระย่น้ำค่อนข้างราบเรียบตามพื้นที่ที่น้ำท่วมถึงและตามเนินตะกอนรูปพัด ชักน้ำลึก น้ำแช่ขัง ๓๐-๕๐ ซม. นาน ๓-๔ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง PH ๖.๐-๗.๐		

ที่	หน่วย แผ่น ที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความ เหมาะสม	ข้อเสนอแนะในการ จัดการ
๙	กลุ่มชุด ดินที่ ๕๖ , ๕๖B	เนื้อดินช่วง ๕๐ ซม. ตอนบนเป็นดินร่วนหรือ ดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินปนเศษหิน ดินสัณฐาน หเลื่อง หรือแดง เกิดจากวัสดุต้น กำเนิดพวกหินตะกอนเนื้อหยาบ หรือหินอัคนี เนื้อหยาบพบบนสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึง เนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๖-๓๕% เป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี ระดับ น้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร ดินมีความอุดม สมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า PH ๕.๐-๖.๐	เป็นพื้นที่ที่ เหมาะสม สำหรับไผ่ตง มะม่วง มะขาม และ ขนุน	ควรมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยเคมีควบคู่กับพืช คลุมดิน หากไม่ปลูกพืช แซมจำเป็นต้องมีการ อนุรักษ์ดินและน้ำที่ เหมาะสม

ที่	หน่วย แผ่น ที่ดิน	ลักษณะสำคัญของดิน	ความเหมาะสม	ข้อเสนอแนะในการ จัดการ
๑๐	กลุ่มชุด ดินที่ ๖๒	ดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาซึ่งมีความลาดชัน มากกว่า ๓๕% ดินที่พบในบริเวณดังกล่าวมี ทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและ ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกัน ไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหินก้อนหิน หรือหินพื้นโผล่กระจัด กระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ ประเภทต่าง ๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็ง รัง หรือป่าดงดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่ เลื่อนลอย โดยปราศจากมาตรการในการ อนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะ ล้างพังทลายของดิน จนบางแห่งเหลือแต่ หินพื้นโผล่	เป็นพื้นที่สูงชัน หรือพื้นที่ภูเขาที่ ไม่เหมาะสมใน การนำมาใช้ ปลูกพืช เศรษฐกิจ	ควรสงวนไว้เป็นพื้นที่ ป่าไม้หรือพื้นที่ต้นน้ำ ลำธาร

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

๑. นาข้าว พื้นที่ ๑๒,๖๕๒ ไร่
๒. นาข้าวตามด้วยพืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง) พื้นที่ ๔๗,๗๒๑ ไร่
๓. นาข้าวตามด้วยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ ๒,๗๒๒ ไร่
๔. พื้นที่สาธารณะ พื้นที่ ๒,๐๐๐ ไร่
๕. ป่าไม้ พื้นที่ ๕๔,๔๖๙ ไร่
๖. ไม้ผล พื้นที่ ๑๒๙ ไร่
๗. ที่อยู่อาศัย พื้นที่ ๒,๑๗๓ ไร่
๘. พื้นที่เลี้ยงสัตว์ ส่วนหนึ่งจะถูกใช้ในการเลี้ยงปลา ได้แก่ ปลาตุก ปลากินพืช (ปลานิล ปลาไน ปลาดุก) ซึ่งจะมีพื้นที่ประมาณ ๑,๐๕๖ ไร่
๙. พื้นที่ประมงเพาะเลี้ยง พื้นที่ ๒๕๖ ไร่

ข้อมูลสาธารณูปโภค (ประปา ไฟฟ้า)

- ๑) ประปา
ปัจจุบันในเขตตำบลผักขวาง มีการใช้ประปาหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน
- ๒) ไฟฟ้า
ปัจจุบันก็ใช้ทุกหลังคาเรือน

ข้อมูลก่อสร้างต่าง ๆ

- ปิ๊มน้ำมัน จำนวน ๕ แห่ง
- โรงสีข้าวชุมชน จำนวน ๔ แห่ง
- โรงเรียนมัธยม จำนวน ๒ แห่ง
- โรงเรียนประถม จำนวน ๔ แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๕ แห่ง
- วัด / สำนักสงฆ์ จำนวน ๙ แห่ง
- สถานีอนามัย จำนวน ๒ แห่ง
- ศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน ๑ แห่ง
- สถานพยาบาลเอกชน จำนวน ๒ แห่ง
- อบต. จำนวน ๑ แห่ง
- โรงปุ๋ยชุมชน จำนวน ๕ แห่ง
- โบสถ์คริสต์ จำนวน ๔ แห่ง
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
จำนวน ๑ แห่ง

ข้อมูลทางชีวภาพ

สภาพการผลิตและการตลาดข้าว

ตำบลฝักขวง พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการปลูกข้าว ประมาณ โดยมีรูปแบบการผลิต ดังนี้

- พื้นที่ปลูก ข้าวเหนียว ๑๓,๒๖๘ ไร่
ข้าวเจ้า ๓๑,๗๖๒ ไร่
- การใช้พันธุ์ข้าว - ข้าวเจ้าใช้พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ร้อยละ ๖๔.๒
นอกนั้นใช้พันธุ์เหลืองอ่อน ๔.๔ และพิษณุโลก ๒ ๓๑.๔๑
- ข้าวเหนียวใช้พันธุ์ กข.๖
- วิธีการปลูก - จะปลูกโดยวิธีการหว่านน้ำตามเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็น ๖๐.๕๓% ของพื้นที่ปลูก
- ช่วงการปลูก - โดยจะเริ่มตกกล้าประมาณเดือน พฤษภาคม – ต้นเดือนมิถุนายน
- ปักดำช่วงกรกฎาคม – สิงหาคม
- เก็บเกี่ยวเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม
- การใช้ปุ๋ยเคมี - ใส่ปุ๋ย ๒ ครั้ง คือ
 - * ครั้งที่ ๑ หว่านรองพื้นก่อนการปักดำ ใช้สูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๑๐-๒๕ กิโลกรัม/ไร่

ไร่

- * ครั้งที่ ๒ ปักดำได้ ๑ เดือน ใช้สูตร ๑๖-๑๖-๘ , ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๑๐-๒๕

กิโลกรัม/ไร่

- ต้นทุน ๑,๙๕๕ บาท/ไร่
- ผลผลิต - ผลผลิตข้าวเจ้า เฉลี่ยประมาณ ๘๐๐ กิโลกรัม/ไร่
- ผลผลิตข้าวเหนียว เฉลี่ยประมาณ ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่

- ปัญหาที่สำคัญในการผลิตข้าว คือ เกษตรกรต้องใช้แรงงานและเสียค่าใช้จ่ายในการปักดำค่อนข้างสูง การกักเก็บน้ำในแปลงนาบางส่วน ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากทำให้ข้าวในแปลงนาไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร ต้นข้าวได้ทนทานต่อโรค และแมลงที่รบกวนเนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ รวมทั้งการปฏิบัติการไม่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ

สภาพและวิธีการตลาดข้าว

- ข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่จะนำข้าวที่ผลิตได้ไปจำหน่ายยังสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้
 - ที่โรงสีในอำเภอตรอน
 - สหกรณ์การเกษตร

มีการจำหน่ายข้าวมากที่สุด คือ ช่วงเดือน พฤศจิกายน - มีนาคม และก็มีเกษตรกรบางส่วนเก็บข้าวไว้รอการจำหน่ายในช่วงเดือนกรกฎาคม – ตุลาคม

สภาพการผลิตและการตลาดด้านปศุสัตว์

เกษตรกรในตำบลฝักขวง จะมีการเลี้ยงโค กระบือ สุกร ไก่พื้นเมือง เพื่อเป็นอาหารและเสริมรายได้

การเลี้ยงไก่พื้นเมือง

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองในพื้นที่ตำบลฝักขวง มีทั้งการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วไปทุกหมู่บ้าน เกษตรกรเน้นการคัดเลือกไก่ที่มีลักษณะดีทางด้านไก่ชน เนื่องจากตำบลฝักขวงมีชมรมอนุรักษ์พันธุ์ไก่พื้นเมือง ทำให้ประชาชนมีรายได้ในการเพาะพันธุ์ไก่พื้นเมืองเพื่อจำหน่าย นอกจากนี้ไก่พื้นเมืองที่มีลักษณะไม่ดียังสามารถฆ่าและจำหน่ายตลาดนัดในท้องถิ่น

- ด้านการผลิต เกษตรกรมีการคัดเลือกพ่อ แม่ไก่ มีลักษณะดีพื้นที่ไว้ทำพันธุ์
- การจัดการด้านเลี้ยงยังไม่เป็นสัดส่วน เกษตรกรขาดความสนใจในการขุนไก่รุ่นเพื่อจำหน่ายเนื่อง
- การป้องกันโรคระบาดสัตว์ปีก เกษตรกรมีการถ่ายพยาธิ การทำวัคซีนป้องกันโรคสัตว์ปีก แต่ยังดำเนินการไม่สม่ำเสมอและไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากเกษตรกรต้องเดินทางเข้ามาซื้อวัคซีนและเวชภัณฑ์ในตัวเมืองอุดรดิตถ์ ซึ่งไม่สะดวกทำให้เกษตรกรละเลยการทำวัคซีนในที่สุด

สภาพการผลิตทางด้านประมง

เกษตรกรในตำบลฝักขวง ส่วนหนึ่งจะทำการเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อเป็นอาชีพเสริม ซึ่งสามารถ ออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

- ๑) กลุ่มผู้เลี้ยงปลาดุกบิ๊กอุย
- ๒) กลุ่มผู้เลี้ยงปลากินพืช

เกษตรกรในจังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งรวมทั้งเกษตรกรในตำบลฝักขวง นิยมขุดบ่อปลาขนาดเล็กประจำบ้าน หรือประจำไร่นา และจะนำพันธุ์ปลากินพืชไปปล่อยเลี้ยงในบ่อที่ขุดไว้ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงแบบพื้นบ้าน (Extensive) เลี้ยงแบบคร้วเรือน ซึ่งวัตถุประสงค์หลักในการเลี้ยงส่วนใหญ่เพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก ลักษณะการเลี้ยงส่วนใหญ่เกษตรกรยังขาดความรู้การจัดการที่ถูกต้อง ไม่มีการเตรียมบ่อก่อนการปล่อยปลาลงเลี้ยง มีการปล่อยพันธุ์ปลาในอัตราที่หนาแน่นมากเกินไป ไม่มีการใส่ปุ๋ยสร้างอาหารธรรมชาติ ไม่มีการให้อาหารสมทบ อาจมีบางรายจัดหาอาหารสมทบมาให้ปลาบ้าง ทำให้ปลาที่เลี้ยงมีอัตราการรอดต่ำ เจริญเติบโตช้า ผลผลิตที่ได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ เฉลี่ยประมาณ ๕๐-๑๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งผลผลิตปลาที่ได้ส่วนใหญ่ จะทยอยจับขึ้นมารับบริโภคในครัวเรือน และบางส่วนก็จำหน่ายในตลาดนัดประจำท้องถิ่น หรืออาจส่งขายให้พ่อค้าคนกลางที่มาติดต่อรับซื้อภายในหมู่บ้าน

ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

กิจกรรมการเกษตร	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้ง												
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูฝน												
มันสำปะหลัง												
อ้อยโรงงาน												
ข้าวโพดผลิตเมล็ดพันธุ์												

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

รายได้ – รายจ่ายของครัวเรือน

ราษฎรตำบลผักขวาง มีรายได้เฉลี่ย ๒๘,๔๐๔ บาท/คน ข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๕๘ ส่วนใหญ่จากการจำหน่ายข้าวรองลงมาจากการจำหน่ายพืชฤดูแล้ง (พืชไร่อายุสั้น พืชผัก ข้าวโพด ฯลฯ) การเลี้ยงสัตว์ การประมง และอาชีพนอกภาคเกษตรอื่น ๆ เช่น การค้าขาย การรับจ้างขายแรงงาน

โครงสร้างรายได้ของเกษตรกรตำบลผักขวาง (เฉลี่ย บาท/คน/ปี)

รายได้ในภาคเกษตร				รายได้นอกภาคเกษตร
ข้าว	ประมง	ปศุสัตว์	พืชฤดูแล้ง	
๙,๘๓๕	๑,๒๔๙	๑,๗๘๐	๑,๘๗๓	๑,๘๗๔

รายได้

บ้าน	หมู่ที่	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด	รายได้เฉลี่ย/คน (ภาคเกษตร + นอกภาคเกษตร)
น้ำหมีใหญ่	๑	๒๒๙	๑๕๕	
ผักขวาง	๒	๒๑๒	๑๔๓	
วังโป่ง	๓	๒๖๒	๑๔๖	
วังโป่ง	๔	๒๑๐	๑๕๘	
น้ำหมีน้อย	๕	๑๖๑	๑๑๔	
ร้องลึก	๖	๒๑๐	๑๗๒	
ปางวัน	๗	๑๗๒	๑๐๘	
วังตะเคียน	๘	๑๒๐	๗๘	
โคกงาม	๙	๑๔๖	๑๑๔	
เขาสัก	๑๐	๑๐๙	๖๘	
น้ำหมีใหม่เจริญ	๑๑	๑๓๕	๙๔	
บึงประชาธิมิตร	๑๒	๘๗	๖๒	
ใหญ่เจริญ	๑๓	๑๑๘	๘๕	
เนินทอง	๑๔	๙๗	๖๗	
โคกงาม	๑๕	๑๓๕	๘๗	
ปางวันพัฒนา	๑๖	๙๓	๖	
รวม ๑๖ หมู่บ้าน		๒,๔๙๓	๑,๖๕๕	

เป้าหมายการทำฟาร์ม

๑. ประกอบอาชีพอื่นเป็นอาชีพหลัก เช่น รับราชการ ค้าขาย รับจ้าง พร้อม ๆ กับทำการเกษตร ซึ่งมีประมาณ ๕๐% ของผู้ทำการเกษตร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจำหน่ายเป็นอาชีพเสริมและบริโภค

๒. ประกอบอาชีพเกษตรอย่างเดียว มีประมาณ ๕๐% ของผู้ทำการเกษตร ผู้ทำการเกษตรประเภทนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้

๑) ไม่ได้เช่าที่ทำกิน ๘๐%

๒) เช่าทั้งหมด ๒%

เทคนิควิธีการผลิต

ตำบลผักขวาง โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี เกษตรกรมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ทันโลกอยู่เสมอ ซึ่งมีไปในทางที่ดีเป็นส่วนใหญ่ และมีผลกระทบซึ่งกำลังรอการปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน

การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

- เกษตรกรมีโอกาสรับเอาเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ มาใช้ในการปรับปรุงพันธุ์พืช + พันธุ์สัตว์ ของตนเองตลอดเทคโนโลยีการผลิตพืช + สัตว์ ให้ได้ผลตอบแทนสูงและมีคุณภาพปลอดภัยต่อผู้บริโภค

- เกษตรกรหันมาใช้เครื่องจักรกลในการผลิต เช่น รถไถนา ทำให้ประสิทธิภาพในการเตรียมสูง

ผลผลิตเฉลี่ยราคาต้นทุนการผลิต

ตารางแสดงต้นทุนการผลิต (ข้าวนาปี/ไร่)

ที่	รายการ	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	หมายเหตุ
๑	ค่าเตรียมดิน	๓๖๐	๔๐๐	
๒	ค่าเมล็ดพันธุ์	๓๐๐	๓๕๐	
๓	ค่าปุ๋ยเคมี	๒๓๐	๓๗๐	
๔	ค่าถอนกล้า - ปักดำ	๓๐๐	๔๐๐	
๕	ค่าเก็บเกี่ยว	๔๐๐	๔๐๐	
๖	ค่าขนส่ง	๑๐๐	๑๒๐	
๗	ค่าสารเคมี	๕๐	๕๐	
๘	ค่าเช่า			
๙	รวมต้นทุน	๑,๒๘๐	๑,๔๐๐	
	ผลผลิต (กก./ไร่)	๘๐๐	๘๐๐	
	ราคา (บาท/กก.)	๘	๑๑	
	รายได้ (บาท/ไร่)	๖,๔๐๐	๘,๘๐๐	
	กำไร (บาท/ไร่)	๕,๑๒๐	๗,๔๐๐	

- ปี ๒๕๕๗ ผลผลิตข้าวเฉลี่ย ๘๐๐ กก./ไร่

- ปี ๒๕๕๘ ผลผลิตข้าวเฉลี่ย ๘๐๐ กก./ไร่

ข้อมูลการตลาด

ข้าว - เกษตรกรนำไปขายตามโรงสีหรือรับซื้อ สหกรณ์การเกษตร ตลาดกลาง
 สัตว์ใหญ่ - พ่อค้ามารับซื้อในหมู่บ้าน -นำไปจำหน่ายที่ตลาดนัดโค - กระบือ
 สัตว์ปีก - พ่อค้ามารับซื้อที่หมู่บ้าน

แหล่งสินเชื่อและภาวะหนี้สิน ปี ๒๕๕๘/๒๕๕๙ (ทั้งในระบบและนอกระบบ)

- ในระบบสินเชื่อใน

๑. ธ.ก.ส. สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ ๗๐
๒. กองทุนหมู่บ้านร้อยละ ๘๐ คราวเรือนทั้งหมดจะเน้นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
๓. ธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ

- นอกระบบ คือหนี้สินนายทุน ญาติพี่น้อง ซึ่งเกษตรกรจะไม่เปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้

แต่ก็เคยมีการเปิดเผยจากผู้นำหมู่บ้านอย่างไม่เป็นทางการถึงเกษตรกรที่เป็นลูกหนี้ถูกฟ้องร้องยึดที่ทำกิน

ข้อมูลด้านสังคม

จำนวนประชากรและครัวเรือน

บ้าน	หมู่ ที่	จำนวน ครัวเรือน	ประชากร			ครัวเรือนที่เป็น เกษตรกร
			ชาย	หญิง	รวม	
น้ำหมี่ใหญ่	๑	๒๒๙	๓๙๔	๔๑๙	๘๑๓	
ผักขวง	๒	๒๑๒	๔๐๕	๓๗๗	๗๘๒	
วังโป่ง	๓	๒๖๒	๔๕๖	๔๓๒	๘๘๘	
วังโป่ง	๔	๒๑๐	๓๕๒	๓๗๐	๗๒๒	
น้ำหมี่น้อย	๕	๑๖๑	๓๐๐	๒๗๓	๕๗๓	
ร้องลึก	๖	๒๑๐	๓๘๐	๓๗๔	๗๕๔	
ปางวุ่น	๗	๑๗๒	๓๕๐	๓๔๑	๖๙๑	
วังตะเคียน	๘	๑๒๐	๒๔๒	๒๒๔	๔๖๖	
โคกงาม	๙	๑๔๖	๒๖๘	๒๗๓	๕๔๑	
เขาสัก	๑๐	๑๐๙	๒๐๐	๒๐๕	๔๐๕	
น้ำหมี่ใหม่เจริญ	๑๑	๑๓๕	๒๒๘	๒๐๗	๔๓๕	
บุงประชานิมิตร	๑๒	๘๗	๑๕๙	๑๕๕	๓๑๔	
ใหญ่เจริญ	๑๓	๑๑๘	๒๔๕	๒๓๙	๔๘๔	
เนินทอง	๑๔	๙๗	๑๙๕	๑๕๗	๓๕๒	
โคกงาม	๑๕	๑๓๕	๒๙๗	๒๗๓	๕๗๐	
ปางวุ่นพัฒนา	๑๖	๙๓	๑๘๐	๑๗๒	๓๕๒	
รวม ๑๖ หมู่บ้าน		๒,๔๙๓	๔,๖๕๑	๔,๔๙๑	๙,๑๔๒	

- ประชากรตำบลฝักขวง มีทั้งหมด ๙,๑๔๒ คน
- ครุฑเรือนทั้งหมด ๒,๔๙๓ ครุฑเรือน
- ครุฑเรือนที่เป็นเกษตรกรทั้งหมด ๑,๕๙๕ ครุฑเรือน
- ลักษณะประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงานอายุเฉลี่ยตั้งแต่ ๑๕-๖๐ ปี

สังคมชุมชน

ประชาชนตำบลฝักขวง ๗๐% เป็นชนพื้นบ้านซึ่งอยู่อาศัยมาดั้งเดิมพูดภาษาไทยท้องถิ่น มีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้นเหมือนพี่น้อง มีขนบธรรมเนียมประเพณีเหมือน ๆ กัน มีความเป็นอยู่ตลอดจนการประกอบอาชีพด้านเกษตรคล้ายกันมีความนับถือผู้อาวุโส อีก ๓๐% เป็นประชาชนที่ย้ายมาจากถิ่นอื่นมาตั้งหลักแหล่งอยู่ อันเนื่องมาจากหน้าที่การงานซึ่งในที่นี้จะไม่ประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร

ระดับการศึกษา

ตำบลฝักขวง มีพื้นที่เขตติดต่อที่ใกล้เคียงจังหวัด ประชาชนมีโอกาสทางการศึกษาที่ค่อนข้างสูง อาชีพหน้าที่การงานก็ค่อนข้างจะมั่นคง ๗๐% จบการศึกษาภาคบังคับ ประมาณ ๕๐% อย่างน้อย จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ขึ้นไป ปัจจุบันมีโรงเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนและบางส่วนส่งให้บุตรหลานไปศึกษาในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในเขตเทศบาลอำเภอเมืองอุดรดิตถ์

ศาสนา ประเพณี และความเชื่อ

ประชากรในตำบลฝักขวง ๙๐% นับถือศาสนาพุทธ มีการทำบุญประเพณีประจำเดือนต่าง ๆ สิบสองเดือน ซึ่งเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อเรื่องบาป บุญ คุณ โทษ ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ หน่วยงานของทางราชการ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลฝักขวง ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีปิลละไม่น้อย

ปฏิทินประเพณีทั้ง ๑๒ เดือน

ประเพณี	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
วันขึ้นปีใหม่	✓											
วันสงกรานต์				✓								
วันเข้าพรรษา							✓					
วันสารท								✓				
วันออกพรรษา										✓		
บุญกฐิน											✓	
บุญมหาชาติ												✓
ทอดผ้าป่า				✓								

- มีวัด จำนวน ๙ แห่ง
- มีพระภิกษุ จำนวน ๔๖ รูป
- มีสามเณร จำนวน ๙ รูป

ผู้นำ

๑) ผู้นำเป็นทางการ

- ด้านการปกครอง มีกำนัน เป็นผู้ดูแล ในระดับตำบลในระดับหมู่บ้าน มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำ
- ด้านการบริหารงานสนับสนุนงบประมาณ ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลผักขวาง มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลผักขวาง เป็นผู้บริหารงบประมาณ
- ผู้นำเป็นทางการ

๒) ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ส่วนใหญ่เป็นผู้อาวุโสมีฐานดี มีความเสียสละบางคนเคยบวชบวชหน้าที่การงานสูง คนให้ความเคารพนับถือ นอกจากนี้ยังมีผู้นำทางด้านจิตใจ ซึ่งได้แก่ พระซึ่งส่วนใหญ่เจ้าอาวาสวัดหมู่บ้านต่าง ๆ

รายชื่อผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน) ในตำบลผักขวาง

๑. นายวัชรินทร์ ท้าวทอง	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑
๒. นายสมศักดิ์ สอนเพชร	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒
๓. นายสมพร คำเทียน	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓
๔. นายสมหมาย ยิ้มอ่ำ	ตำแหน่ง	กำนันตำบลผักขวาง
๕. นายอนุชา ทองอินทร์	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕
๖. นายสมศักดิ์ ยาป่าคาย	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖
๗. นายวิบูลย์ ดวงคำชา	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗
๘. นายเสนห์ เทพทองคำ	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘
๙. นายสารี ทองมา	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙
๑๐. นายสุชาติ มีรัตน์	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๐
๑๑. นายสามารถ มโนรส	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๑
๑๒. นายประสิทธิ์ กันปาน	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๒
๑๓. นายอนงค์ พัดแก้ว	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๓
๑๔. นายสำเริง มุลตา	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๔
๑๕. นายเยาว์ คำอาจ	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๕
๑๖. นายอำพร สร้อยสาย	ตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๖

กลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

- กลุ่มและสถาบันเกษตรกร
- กลุ่มเกษตรกรประจำตำบล ๑ กลุ่ม ๘ หมู่บ้าน สมาชิก ๑๑๒ คน
- กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๓๔ กลุ่ม ๘๕๐ คน มีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้
 - * แปรรูปผลผลิตเกษตร เช่น กลัวยฉาบ มันฉาบ ขนมนางเล็ก
 - * เลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงไก่พื้นเมือง
 - * ปลุกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
 - * หัตถกรรมพื้นฐาน เช่น ทอผ้าพื้นเมือง ทำพรมเช็ดเท้า ฯลฯ

- กลุ่มยุวชนเกษตรกร ในโรงเรียน จำนวน ๔ กลุ่ม สมาชิก ๑๖๕ คน
- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน กลุ่ม สมาชิก คน
- ชมรมอนุรักษ์ไผ่พื้นเมือง หมู่ที่ ๗ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๗ จำนวน ๑๑๐ คน

**รายชื่อวิสาหกิจชุมชน
ที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียน
ตำบลผักขวาง อำเภอกงแสนขัน จังหวัดอุดรดิตร**

ลำดับที่	รหัสทะเบียน	ชื่อ	ที่ตั้ง
๑	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๐๑</u>	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลผลิตการเกษตรบ้านวังโป่ง	๑๔๒ หมู่ ๔ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์
๒	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๐๒</u>	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานผักตบชวาใหญ่เจริญ	๘๑ หมู่ ๑๓ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์ ๐๗๑๙๙๕๓๖๓
๓	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๐๔</u>	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรปลูกพืชเลี้ยงสัตว์บ้านวังโป่ง หมู่ที่ ๔	๕๓ หมู่ ๔ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์ ๐๔๘๑๖๖๕๒๘
๔	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๐๕</u>	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคบ้านผักขวาง	๒๐/๑ หมู่ ๒ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์ ๐๔๗๒๕๘๙๓๕
๕	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๐๖</u>	วิสาหกิจชุมชนสหกรณ์การเกษตรตำบลผักขวาง จำกัด	๑๑๓ หมู่ ๔ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์ ๐๖๒๑๑๐๕๓๑
๖	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๐๗</u>	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคบ้านเขาสัก	๒๗๗ หมู่ ๑๐ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์
๗	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๑๑</u>	วิสาหกิจชุมชนปลูกมันสำปะหลังน้ำหมีน้อย	๙๑ หมู่ ๕ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์ ๐๘๗๘๔๘๓๒๘๙
๘	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๑๒</u>	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลผลิตการเกษตรน้ำหมื่นใหญ่เจริญ	๖ หมู่ ๑๑ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์ ๐๘๗๘๔๒๙๖๕๕
๙	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๑๔</u>	วิสาหกิจชุมชนลดปัจจัยการผลิตในไร่นาเลี้ยงสัตว์	๒๗๗ หมู่ ๑๐ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์ ๐๘๐๑๑๗๒๒๓๐
๑๐	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๑๕</u>	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกอ้อยบ้านปางวัน	๑๑/๓ หมู่ ๗ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์
๑๑	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๔/๑-๐๐๒๐</u>	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชไร่ หมู่ที่ ๙ โคกงาม	๑๒๕ หมู่ ๙ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์
๑๒	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๑๖</u>	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสาน หมู่ ๑๕	๗๙ หมู่ ๑๕ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์ ๐๘๖๑๔๒๐๒๕๙
๑๓	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๑๗</u>	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนา - ไร่ หมู่ที่ ๑๕ โคกงาม	๙๐ หมู่ ๑๕ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์ ๐๘๗๑๒๖๖๕๐๗
๑๔	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๑๘</u>	วิสาหกิจชุมชนทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๘๒ หมู่ ๑๕ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์
๑๕	<u>๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๑๙</u>	วิสาหกิจชุมชนน้ำพริกปลาบ้านใหญ่เจริญ	๓๙ หมู่ ๑๓ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตร โทรศัพท์ ๐๘๕๗๒๖๘๑๐๒

ลำดับที่	รหัสทะเบียน	ชื่อ	ที่ตั้ง
๑๖	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๒๐	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตพืชและเลี้ยง สัตว์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ม.๘ ต.ผักขวาง	๖๙/๒ หมู่ ๘ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๑๗	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๒๑	วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงโคบ้านผักขวาง	๓๖/๑ หมู่ ๒ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๑๘	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๒๒	วิสาหกิจชุมชนปลูกข้าวโพด หมู่ที่ ๕ ตำบลผักขวาง	๑๖ หมู่ ๕ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๑๙	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๒๓	วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้ปลูกพืชไร่ ตะเคียน	๑๐๓ หมู่ ๘ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๒๐	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๒๔	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงวัวบ้านปางวัน	๑๐๑ หมู่ ๗ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๒๑	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๒๗	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงโคบ้าน เขาสัก	๓๓๑ หมู่ ๑๐ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๒๒	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๒๘	วิสาหกิจชุมชนร่วมใจร่ำรวย	๑๗๒ หมู่ ๑๑ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๒๓	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๒๕	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพอัดเม็ดหมู่ที่ ๑	๑๕๐ หมู่ ๑ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๒๔	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๒๖	วิสาหกิจชุมชนข้าวซ้อมมือหมู่ที่ ๑๓ ต. ผักขวาง	๕๙ หมู่ ๑๓ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๒๕	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๒๙	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรบ้านปางวัน	๑๐๑ หมู่ ๗ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๒๖	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๓๐	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรบ้านวังโป่ง	๑๑๕ หมู่ ๔ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๒๗	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๓๒	วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานหมู่ที่ ๓ ตำบลผักขวาง	๑๙๒ หมู่ ๓ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์ ๐๘๙๕๕๑๒๘๖
๒๘	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๓๑	วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านวัง โป่ง	๒๔/๑ หมู่ ๔ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๒๙	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๓๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองและ ไก่ชน	๘๑ หมู่ ๔ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๓๐	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๓๔	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชไร่ หมู่ ๖ ตำบลผักขวาง	๑๑๘ หมู่ ๖ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์
๓๑	๖-๕๓-๐๙- ๐๑/๑-๐๐๓๕	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกมันสำปะหลังน้ำ หมื่นน้อย	๔๗ หมู่ ๕ ต.ผักขวาง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์

บทที่ ๓

การจัดเวทีประชาคม

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้เชิญผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้แทนผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้แทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล โครงการชลประทาน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดวัตถุประสงค์ ความจำเป็น ความสำคัญ ของการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรระดับตำบล และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการทำการเกษตรในปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค และคัดเลือกชนิดสินค้าที่จะจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรายตำบลของตำบลผักขวง อำเภอนากลาง จังหวัดอุดรดิตถ์ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลผักขวง อำเภอนากลาง จังหวัดอุดรดิตถ์

๑. การวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกรที่มุ่งเน้น ๔ ประเด็นสำคัญ

จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรในพื้นที่ตำบลผักขวงที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหา ๔ ประเด็น คือ ๑) หนี้สินเกษตรกร ทั้งหนี้ในระบบและนอกระบบ ๒) ที่ดินทำกิน ๓) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และ ๔) สวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรมในการประกอบอาชีพเกษตรกร ดังนี้

๑. ปัญหาหนี้สินเกษตรกร มีเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นหนี้ในระบบ และต้องการให้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาจำนวน ๓ ราย และมีหนี้สินนอกระบบ ไม่มี โดยมีสาเหตุคือ ในพื้นที่ประสบภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรไม่ดี เกษตรกรมีรายได้น้อยลง ภาวะหนี้สินเกษตรกร จึงเป็นปัญหาไม่สามารถรับภาระชำระดอกเบี้ยได้

แนวทางการพัฒนา

๑. ประสานสถาบันการเงินที่เกษตรกรได้กู้ยืม ให้ชะลอการชำระหนี้แก่เกษตรกรที่มีความประสงค์จะช่วยเหลือแก้ไขปัญหา
๒. การปรับโครงสร้างหนี้สินใหม่
๓. ส่งเสริมและพัฒนาสร้างรายได้เสริม อาชีพเสริมแก่เกษตรกรผู้ที่ได้รับผลกระทบ

๒. ปัญหาที่ดินทำกิน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าสงวน เขตอุทยานแห่งชาติ เกษตรกรไม่มีที่ดินทำกิน บางรายบุกรุกป่าไม้ป่าสงวนเพื่อดำรงชีวิต สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว เกษตรกรที่ต้องการช่วยเหลือ ๓๐ ราย จำนวน ๑๕ ไร่ พื้นที่ป่าไม้ ๑๕ ราย ๑๕ ไร่ และไม่มีที่ดินทำกิน ๑๕ ราย เพื่อให้เกษตรกรได้จัดสรรที่ดินให้ทำกิน

แนวทางการพัฒนา

ประสานหน่วยงานในพื้นที่พิจารณาจัดสรรที่ดิน ที่สาธารณะให้แก่เกษตรกรเพื่อทำกิน ทำข้อบันทึกข้อตกลงร่วมกัน และพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบ

๓. ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่ในพื้นที่แหล่งน้ำธรรมชาติอยู่ในเขตอนุรักษ์ ป่าไม้ ป่าสงวน เป็น คลอง ห้วยต้นเขิน ขุดลอกห้วย หนอง คลอง บึง มีระบบประปาภูเขา ปัจจุบันมีสภาพชำรุด ท่อส่งน้ำใช้การ ไม่ได้เท่าที่ควร โดยมีเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนต้องการให้ดำเนินการช่วยเหลือและแก้ไข จำนวน ๓๐ ราย และบ่อบาดาล ก่อสร้างระบบคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตร สระน้ำในหมู่บ้าน/ตำบล สระเก็บน้ำในไร่นา

แนวทางการพัฒนา

ผู้นำชุมชนร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่จัดประชาคมหมู่บ้านและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสรรงบประมาณดำเนินการขุดลอกคลอง หนอง บึงที่ต้นเขิน ซ่อมแซมระบบประปาภูเขา ระบบส่งน้ำ ก่อสร้างฝายชะลอน้ำกักเก็บน้ำเพื่อให้ในฤดูแล้ง ก่อสร้างฝายตามพระราชดำริ บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล

๔. ปัญหาสวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรม จากการสำรวจเกษตรกรผู้ได้รับความเดือดร้อน ไม่มีเกษตรกรต้องการให้ช่วยเหลือ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำรงชีวิตมีความมั่นคงในพื้นที่ตำบลเห็นควรพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เพิ่มขึ้นแก่เกษตรกร ควบคู่กับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๑. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือการดูแลสุขภาพ จัดสวัสดิการแก่เกษตรกร กองทุนชดเชยทุพพลภาพ ส่งเสริม ถ่ายทอดให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกร

๒. การวิเคราะห์สินค้า(อาชีพ)ที่จะมุ่งเน้นเป็นหลัก

การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลของสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานีในครั้งนี้ มีหลักการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ มุ่งเน้น ๕ ประเด็นสำคัญ โดยใช้สินค้าที่สำคัญเป็นตัวตั้ง พื้นที่ตำบลเป็น ศูนย์กลาง และเกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาในเรื่องที่ก่อให้เกิดรายได้ ลดรายจ่าย แก้ปัญหาหนี้สิน สภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี จึงจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เกษตรกรในตำบลช่วยกันแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจเลือกสินค้า(อาชีพ) ที่จะก่อให้เกิดรายได้ และเหมาะสมกับตำบลมากที่สุด ส่วนสินค้า เกษตรอื่นๆก็ให้มีแผนพัฒนาตามความจำเป็นและเหมาะสมควบคู่กันไป

ปัญหาของชุมชน

กายภาพ	ชีวภาพ	เศรษฐกิจ	สังคม
๑. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ๑.๑ ดิน	- ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ - ดินเป็นกรด – ด่าง - พื้นที่ความลาดสูง	- ใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงดิน - ใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงดิน - ปรับระดับพื้นที่	- ปุ๋ยพืชสด - ไกล่กลบตอซัง - เครื่องจักรกล

๑.๒ น้ำ	- ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เป็นบางพื้นที่ - มีแหล่งน้ำชลประทาน	- ขุดลอกแหล่งน้ำ - สร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา	- ขอสนับสนุนงบประมาณจากทางรัฐและเอกชน
๒. ด้านการผลิต			
๒.๑ พืช	- ผลผลิตปานกลาง - โรคแมลงศัตรูพืช	- เพื่อปริมาณพืช - ปรับปรุงบำรุงดิน - ป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน	- ทุนดำเนินการในรูปแบบ - อบรมในรูปแบบโรงเรียนเกษตรกร
๒.๒ ปศุสัตว์	- โรคระบาดสัตว์	- มีการจัดการสุขภาพ - อบรม แนะนำการจัดการที่ถูกต้อง	- ให้ที่ศูนย์บริการรักษาโรค - สุขภัณฑ์ประจำตำบล
๒.๓ ประมง	- ปลาเกิดโรคระบาด - อาหารปลามีราคาแพง - ราคารับซื้อปลาต่ำ	- จัดตั้งกลุ่ม	- ทุนดำเนินการในรูปแบบ - มีศูนย์หรือตลาดรับซื้อปลา - อบรมให้ความรู้ในการจัดการ

กายภาพ	ชีวภาพ	เศรษฐกิจ	สังคม
๓. ด้านการตลาด			
๓.๑ ราคา	- ราคาผลผลิตต่ำ	- วางแผนการผลิต - ปรับปรุงคุณภาพผลผลิต - แปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า	- รวมกลุ่มผลิต - อบรมให้ความรู้ - ประกันราคา - งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน
๓.๒ แหล่งรับซื้อ	- อยู่ไกลแหล่งผลิต	- จัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตในชุมชน	- งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน
๔. ด้านสังคม	- หนี้สินเกษตรกร	- หาแหล่งเงินทุน - ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง	- งบประมาณดำเนินการสนับสนุนให้เป็นรูปแบบเด่นชัด - หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ลำดับความสำคัญปัญหาของตำบล

- ๒.๑ ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำในบางพื้นที่และมีความลาดเอียง
- ๒.๒ ผลผลิตไม่ดี (% ต้นข้าวต่ำกว่า ๔๐%)
- ๒.๓ ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพการเกษตร โดยเฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน
- ๒.๔ ขาดแคลนเงินทุน ในการประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยเฉพาะการเลี้ยงสัตว์ และประมง
- ๒.๕ ขาดความรู้และเทคโนโลยีในการจัดการผลิตพืช ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ
- ๒.๖ รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

แนวทางพัฒนา

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ
๒. เน้นการพัฒนาคุณภาพผลผลิต และประสิทธิภาพการผลิตให้ได้ผลตอบแทนสูง มีคุณภาพดี (GAP)
๓. ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ในด้านการผลิต การแปรรูป การจำหน่าย สินค้าเกษตรในพื้นที่ในลักษณะการมีส่วนร่วมของเกษตรกรให้มากที่สุด
๔. ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้การจัดการไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสานทั้ง ๓ ด้าน (พืช ประมง ปศุสัตว์)
๕. ส่งเสริมและประสานงานจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา
๖. ส่งเสริมการรวมกลุ่มติดต่อแหล่งงบประมาณสนับสนุนกลุ่ม

ศักยภาพของตำบล

๑. ศักยภาพด้านการผลิตข้าว
ตำบลผักขวาง มีแปลงถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและเก็บเกี่ยวข้าวหอมมะลิแก่เกษตรกรใน ๑๒ หมู่บ้าน ๆ ละ ๕๐ ไร่ มีเกษตรกรที่เป็นเจ้าของแปลงถ่ายทอดฯ จำนวน ๖๐ ราย ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ ๑,๒,๓,๔,๖,๗,๘,๙,๑๑,๑๒,๑๓,๑๖
๒. ศักยภาพการเลี้ยงปลาในพืช
๑) เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จและเป็นตัวอย่างได้
๒) เกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถในการแปรรูปปลา คือ นางสุนิสา เทียนนา
๓. ศักยภาพการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
๑) เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จและเป็นตัวอย่างในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
๔. ศักยภาพในเรื่องเครื่องจักรกลการเกษตร
๑) มีเกษตรกรที่มีความรู้และผ่านการฝึกอบรมการเป็นช่างเกษตรประจำหมู่บ้าน

วิสัยทัศน์ของตำบล

๑) ฝันของบุคคล (ผลจากการจัดเวทีชาวบ้านทุกหมู่บ้าน)

ชุมชนเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพดี และผลผลิตสูงไว้บริโภคและจำหน่ายรวมไปถึงเป็นแหล่งผลิตไก่พันธุ์พื้นเมือง และปลา อย่างเพียงพอต่อการบริโภคในชุมชน และมีไว้จำหน่ายเพื่อให้เกิดรายได้อย่างต่อเนื่องตลอดปี รวมไปถึงชุมชนสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ การวิเคราะห์ ระบบ

การผลิต ระบบการตลาด และตัดสินใจดำเนินการผลิตได้ ในลักษณะการพึ่งตนเองและช่วยเหลือกันในกลุ่ม และมีกลุ่มการผลิตที่เข้มแข็งและชุมชนจะมีแหล่งเงินทุนเพื่อใช้ในการผลิตของชุมชนเอง

๒) ฝันของชุมชน (ผลจากการจัดเวทีชุมชน)

๑. ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำได้เต็มที่
๒. มีอาชีพหลากหลาย (ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง)
๓. มีตลาดรับซื้อผลผลิต
๔. ลดภาระหนี้สิน เพื่อรายได้ในครัวเรือน

๓) ฝันที่เป็นไปได้ (ผ่านการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของชุมชนแล้ว)

๑. ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ
๒. มีอาชีพที่หลากหลาย
๓. ตลาดนัดชุมชน
๔. เป็นแหล่งผลิตอาหารชุมชนเมือง

ประวัติการประกอบอาชีพของตำบล

- **ด้านพืช** มีการประกอบอาชีพทำนาข้าวเป็นหลัก โดยมีการปลูกมาตั้งแต่บรรพบุรุษเป็นเวลายาวนาน ซึ่งวัตถุประสงค์หลักอย่างน้อยก็เป็นการปลูกเพื่อการบริโภค รองลงมาเพื่อขายปัจจัยหลักที่มีผลกระทบต่อผลผลิตมากที่สุด ได้แก่ สภาพของดินฟ้าอากาศ หากเป็นปกติเพราะหากฝนไม่แล้ง น้ำไม่ท่วม ผลผลิตก็มาก หากไม่ปกติ ผลผลิตน้อย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความแปรปรวนของสภาพดินฟ้าอากาศ

- **ด้านสัตว์** หากมองย้อนหลัง ๒๐ ปี ที่ผ่านมา ปริมาณการผลิตสัตว์ในตำบลบ่อทอง เริ่มลดน้อยถอยลง โดยเฉพาะโค – กระบือ เนื่องจากเกษตรกรไม่มีพื้นที่ในการเลี้ยงและข้อจำกัดในเรื่องแรงงาน เนื่องจากเกษตรกรอยู่ใกล้เขตชุมชน การอพยพแรงงานเพื่อทำงานในเมืองหารายได้ที่เป็นค่าตอบแทนค่อนข้างดีกว่าในตัวเอง และนิยมส่งบุตรหลานเรียนหนังสือ ฉะนั้นความจำเป็นในการใช้แรงงานสัตว์จึงลดน้อยลงเกษตรกรหันมาใช้แรงงานจากเครื่องจักรแทนส่วนการผลิตทางสัตว์ปีนั้นมีการผลิตเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากใช้พื้นที่การเลี้ยงไม่มาก และเกษตรกรชอบการเลี้ยงไก่ชนเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

ลักษณะการผลิต เทคนิค ระบบ

พืช ลักษณะการผลิตทางด้านพืชในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาก เนื่องจากประชาชน ในตำบลผักขงมีอาชีพหลากหลาย รายได้จากการทำนาหรือการเกษตรด้านใดด้านหนึ่ง บางครอบครัวไม่ได้เป็นรายได้หลักเนื่องจากมีปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เช่น พื้นที่ถือครองทำการเกษตรของแต่ละครอบครัวลดลง ผลผลิตคงเดิม ต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจาก

- ค่าจ้างไถ เนื่องจากไม่ใช้แรงงานจากกระบือ
- ค่าปักดำ ค่าเก็บเกี่ยว ฯลฯ เนื่องจากไม่มีแรงงาน
- ค่าปุ๋ยมีราคาแพง

ฯลฯ

จากกรณีดังกล่าวของเกษตรกร หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลายหน่วยงาน โดยเฉพาะกรมส่งเสริมการเกษตร ได้ให้การช่วยเหลือผ่านศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ่อทองหลายด้าน เช่น การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวแก่ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนของตำบล ตลอดจนการอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตร จุดถ่ายทอดเทคโนโลยีของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

ประมง จากข้อมูลแหล่งน้ำจะเห็นได้ว่าพื้นที่ตำบลฝักขวงมีทรัพยากรในเรื่องแหล่งน้ำจำนวนมาก เกษตรกรหันมาเลี้ยงปลากันมากขึ้น มีการนำพันธุ์ปลาที่ได้รับการปรับปรุงใหม่เข้ามาเลี้ยงตลอด ทั้งแหล่งน้ำที่ได้รับการปรับปรุงก็มีน้ำตลอด

สัตว์ ปัจจุบันความจำเป็นในการเลี้ยง เพื่อใช้งานนั้นไม่มีเนื่องจากเกษตรกรหันไปใช้แรงงานเครื่องจักรกลมากขึ้น วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงที่สำคัญ ได้แก่ การเลี้ยงขุน เพื่อจำหน่าย ซึ่งใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงไม่มากนัก เนื่องจากภาระในการใช้เงินของเกษตรกรมีมาก ส่วนการเลี้ยงสุกรในปัจจุบันลดน้อยลงไปมาก สืบเนื่องจากมลภาวะเป็นพิษ และราคาไม่แน่นอน

ปัจจุบันเกษตรกรมีการพัฒนาการทำการเกษตรที่เป็นระบบมากขึ้น เช่น มีการทำกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลายในพื้นที่เดียวกัน เช่น การปลูกข้าว พืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น เลี้ยงสัตว์ ประมง ซึ่งเราเรียกไร่นาสวนผสมเพิ่มมากขึ้น มีระบบการเลี้ยงที่ครบวงจรมากขึ้น หากเกษตรกรไม่มีความขยันสนใจและตั้งใจในการผลิตการเกษตรจะทำให้พื้นที่ตำบลบ่อทองเป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพจำหน่ายให้ชุมชนในเขตเมือง เกษตรกรก็จะมีรายได้เพิ่มขึ้น

อีกหนึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบในอาชีพเกษตรกรได้มีการแต่งตั้งเกษตรกรอาสาต่าง ๆ เป็นตัวแทน เช่น

- เกษตรกรอาสาด้านประมง
- เกษตรกรอาสาด้านปศุสัตว์
- หมอдинอาสา

ปัจจัยเงื่อนไขในการผลิต ผลตอบแทนที่ได้

๑. สภาพดินฟ้าอากาศ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญ

- น้ำท่วม มีผลกระทบกับพื้นที่ลุ่ม จะมีปัญหาน้ำท่วมทุกปี
- ฝนแล้ง มีผลกระทบต่อผลผลิตข้าว ถึงแม้ผลผลิตไม่เสียหายมาก แต่ก็ลดลง

๒. ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง เนื่องจากขีดความสามารถในการผลิตเองยังต่ำ

๓. ค่าจ้างแรงงานแพง ผลตอบแทนต่ำไม่คุ้มทุน ราคาผลผลิตต่ำ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

จุดแข็ง (Strength)

๑. จุดที่ตั้งเป็นเส้นทางผ่านระหว่างตัวเมืองไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ทำให้มีเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกสบาย
๒. มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด
๓. มีแหล่งน้ำในชุมชน ทำให้เอื้อต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการคมนาคม
๔. มีสถานศึกษาที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นหนึ่งตำบลหนึ่งโรงเรียนในฝันได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า อุดรดิตถ์ ซึ่งเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง

จุดอ่อน (Weakness)

๑. ผลผลิตทางการเกษตรยังได้คุณภาพตามที่ต้องการ ทำให้มีผลกระทบต่อราคา ซึ่งมีผลทำให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ อาจมีสาเหตุจากการที่เกษตรกรขาดความรู้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร และขาดความรู้เรื่องสภาพดิน
๒. ขาดการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ด้านการสื่อสาร ด้านไฟฟ้า และด้านการคมนาคม โดยเฉพาะถนนที่เชื่อมโยงระหว่างหมู่บ้าน และเป็นเส้นทางหลักที่ใช้สัญจรไปมา มีสภาพชำรุดทรุดโทรม
๓. ปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น การปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำธรรมชาติ การปล่อยกลิ่นมูลสัตว์รบกวนผู้อื่น

โอกาส (Opportunity)

๑. สามารถรองรับการขยายตัวของเมืองได้ในอนาคต
๒. มีกลุ่มผลิตสินค้าซึ่งสามารถพัฒนาเป็นสินค้า OTOP ได้ โดยเฉพาะอาหารแปรรูป
๓. มีพื้นที่เกษตรกรรมในเขตชลประทานมาก
๔. มีผลผลิตทางการเกษตรหลายชนิด
๕. นโยบายการกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่นของรัฐบาล ทำให้ตำบลผาจุมีงบประมาณในการพัฒนาตำบลเพิ่มขึ้น

ข้อจำกัด (Threat)

๑. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจด้านการประกอบอาชีพ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา
๒. ขาดความร่วมมือจากภาคประชาชนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน
๓. ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะภัยแล้ง ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน เศรษฐกิจตกต่ำ
๔. ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ ไม่ครอบคลุมพื้นที่

ปัญหา / เหตุผล / แผนงาน,กิจกรรม

ปัญหาหลักของชุมชน	แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม	เหตุผล	ตัวชี้วัด
๑. ด้านกายภาพ ๑.๑ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	แผนพัฒนาปัจจัยทางกายภาพ - สร้างอ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ สูบน้ำ ด้วยพลังไฟฟ้า ฝายกั้นน้ำ - ขุดลอกคูคลอง ธรรมชาติ - อนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ และแหล่งน้ำธรรมชาติ - ส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย (พืชตระกูลถั่ว) - ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ,สุกร, ไก่ เป็ด, โคพื้นเมือง	- พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่อาศัย น้ำฝน - ปริมาณน้ำฝนในแต่ละปีไม่แน่นอน - พื้นที่ตำบลส่วนมากลาดชัน เป็นภูเขาและป่าไม้ - ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลและปริมาณน้ำฝนน้อย - ป่าไม้แหล่งต้นน้ำถูกทำลายจนเสียสมดุลธรรมชาติ - เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติไม่สามารถทราบได้ล่วงหน้า	- มีน้ำใช้เพื่อการเกษตรตลอดปี - ราษฎรมีรายได้เพิ่มจากการประกอบอาชีพหลากหลาย - ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ลดปัญหาการว่างงานลดปัญหาทางสังคม - ปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง - แมลง นก ปลา ในธรรมชาติมีเพิ่มขึ้น - สารเคมีตกค้างในดินลดลง
๑.๒ ภัยธรรมชาติ	- ตั้งงบประมาณช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ	- ผลกระทบจากการตัดไม้ ทำลายป่า - ลดต้นทุนการผลิต	- สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติได้ทันที
๑.๓ ดินเสื่อมขาดความอุดมสมบูรณ์	- โครงการปรับปรุงบำรุงดิน - ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสด - ส่งเสริมการปลูกพืชตระกูลถั่วก่อนการกำหนด	- ลดสารพิษตกค้างในดินเนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมี - พื้นฟูสภาพดิน / ปรับปรุงสภาพดิน	- ปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ดีขึ้น - สภาพแวดล้อมโดยรวมดี

ปัญหา / เหตุผล / แผนงาน,กิจกรรม

สรุปปัญหาหลักของชุมชน	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	เหตุผล	ตัวชี้วัด
๑.๔ ขาดแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค	- สร้างประปาหมู่บ้าน - ขุดบ่อน้ำตื้น - ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ	- ในช่วงฤดูแล้งระบบประปาหมู่บ้านขาดแคลนแหล่งน้ำดิบ - ระบบประปาที่มีอยู่ชำรุดบ่อยครั้ง	- ราษฎรมีน้ำอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอตลอดปี
๑.๕ แหล่งเก็บกักน้ำตื้นเงิน	- ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ	- ลำน้ำปาดและแหล่งน้ำธรรมชาติตื้นเขินไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้	- มีปริมาณน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติมากขึ้น

ปัญหา / เหตุผล / แผนงาน,กิจกรรม

สรุปปัญหาหลักของชุมชน	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	เหตุผล	ตัวชี้วัด
๒. ด้านชีวภาพ ๒.๑ ต้นทุนการผลิตข้าวและพืชไร่สูง ๒.๒ ราคาตกต่ำ	- โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าวและพืชไร่ - การใช้สารสกัดจากธรรมชาติ - ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ - การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน - โครงการปรับปรุงคุณภาพผลผลิตการเกษตร - การควบคุมปริมาณผลผลิตให้มีคุณภาพ - จัดงบประมาณประกันราคา	- ลดต้นทุนการผลิต - มีวัตถุดิบในท้องถิ่นและราคาถูก - ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม - เพิ่มรายได้ โดยเพิ่มราคาต่อหน่วย - ลดต้นทุนการผลิต - หาแหล่งทุนจากกองทุนพัฒนาคุณภาพ	- จำนวนเกษตรกรเกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติเพิ่มขึ้น - ต้นทุนการผลิตสินค้าลดลง - มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพผลผลิต - ผลผลิตได้ขนาดและตรงตามความต้องการของตลาด - รวมกลุ่มผู้ผลิตและผู้ขายบริหารในรูปแบบสหกรณ์

สรุปปัญหาหลักของชุมชน	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	เหตุผล	ตัวชี้วัด
๒.๓ ขาดแคลนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์	- โครงการส่งเสริมสนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์	- มีพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพ	- จำนวนเกษตรกรมีพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพ

ปัญหา / เหตุผล / แผนงาน,กิจกรรม

สรุปปัญหาหลักของชุมชน	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	เหตุผล	ตัวชี้วัด
๒.๓ สัตว์เลี้ยง โค กระบือ ขาดอาหารในฤดูแล้ง	- โครงการจัดทำทุ่งหญ้าถาวร - ผลิตฟางปรงแต่งเพื่อเก็บไว้ให้สัตว์กินในฤดูแล้ง - อบรมให้ความรู้ด้านการสุขาภิบาลสัตว์	- การปลูกหญ้าขนและมีคุณค่าอาหารสูง - การให้น้ำในแปลงหญ้าช่วงฤดูแล้งและฝนทิ้งช่วง - เกษตรกรขาดความรู้ในการดูแลและเลี้ยงสัตว์อย่างถูกวิธีเสี่ยงต่อการติดโรค	- สัตว์เลี้ยงมีอาหารกินตลอดปี - ลดต้นทุนการผลิตสัตว์ - สัตว์เลี้ยงมีอาหารกินอุดมสมบูรณ์ร่างกายแข็งแรงเจริญเติบโตเร็วน้ำหนักมากทำให้ขายได้ราคาดี - ลดอัตราการตายและการสูญเสีย
๒.๔ โรคแมลงศัตรูพืชระบาด	- โครงการลดการใช้สารเคมี - การป้องกันศัตรูพืชแบบวิธีผสมผสาน - ส่งเสริมให้กลุ่มผู้ปลูกพืชผลิตพืชสมุนไพร ป้องกันกำจัดศัตรูพืชอื่นๆให้เพียงพอกับการใช้งานในชุมชน - ประชาสัมพันธ์เตือนภัยโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด	- สารเคมีมีผลต่อสิ่งแวดล้อมเช่นลดจำนวนแมลงศัตรูธรรมชาติ - ผลผลิตผักปลอดสารพิษตลาดมีความต้องการมาก - ขาดการประชาสัมพันธ์	- สภาพแวดล้อมชุมชนดีขึ้นปริมาณสารพิษตกค้างน้อยลง - จำนวนเกษตรกรผู้เจ็บป่วยจากผลของการใช้สารเคมีทางเกษตรลดลง - กลุ่มมีรายได้เสริมจากการขายสารสะเดาและน้ำสกัดชีวภาพ - รายจ่ายในการใช้สารเคมีเพื่อการผลิตพืชต่อครัวเรือนลดลง

ปัญหา / เหตุผล / แผนงาน,กิจกรรม

สรุปปัญหาหลักของชุมชน	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	เหตุผล	ตัวชี้วัด
๒.๕ ขาดข้อมูลที่เพียงพอในการวางแผนการผลิต เช่น (พันธุ์ ปริมาณ การตลาด) ข้อมูลเชิงวิชาการ สนับสนุนทางเลือกการผลิตใหม่ๆ	- จัดเวทีประชาคม ในการวิเคราะห์ปัญหา /ทางแก้ /ความเป็นไปได้ของทางเลือกแต่ละด้าน โดยมอบกลุ่มสนใจแต่ละกลุ่มไปศึกษาและนำเสนอ - วางระบบการเก็บข้อมูลที่เคลื่อนไหวของชุมชน	- การเก็บข้อมูลด้วยตนเองจะทำให้เกษตรกรตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาเป็นการสร้างจิตสำนึกอย่างหนึ่ง	- ชุมชนมีข้อมูลเพียงพอในการตัดสินใจวางแผนพัฒนาชุมชน - แผนชุมชนมีคุณภาพ เป็นเหตุเป็นผลและสามารถปฏิบัติได้โดยอาศัยทรัพยากรในชุมชนเป็นหลัก
๓. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ๓.๑ ปัญหาแรงงาน / รายได้ต่ำ ๓.๒ กระบวนการกลุ่มของผู้นำชุมชนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของคนทุกคน	- สร้างทางเลือกอาชีพเพิ่มขึ้นในชุมชน การรับงานย่อยของภาคอุตสาหกรรมจากภายนอกมาทำเช่น เย็บผ้า เย็บรองเท้า จักสาน เพอร์นิเจอร์ - เพิ่มขีดความสามารถของผู้นำชุมชนในการสร้างขบวนการการมีส่วนร่วมแก่คนทุกกลุ่มในชุมชน	- มีกิจกรรมสร้างรายได้ในชุมชน ทำให้คนรุ่นใหม่บางส่วนมีทางเลือกที่ไม่จำเป็นต้องไปทำงานต่างถิ่น - เน้นด้านธุรกิจเป็นหลัก - เกษตรกรรายย่อยซึ่งอาจเป็นคนกลุ่มมากในชุมชน แต่ไม่มีสิทธิ์มีเสียงในการตัดสินใจ ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชน	- จำนวนอาชีพนอกภาคเกษตรที่มีอยู่ในชุมชนเพิ่มมากขึ้น - รายได้ของผู้ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรเทียบกับรายได้ผู้ประกอบอาชีพเกษตร - ราษฎรที่มีส่วนร่วมในการเลือกแนวทางพัฒนาของชุมชน - ความพึงพอใจของชุมชนต่อทิศทางการพัฒนาชุมชนที่กำหนด

ปัญหา / เหตุผล / แผนงาน,กิจกรรม

สรุปปัญหาหลักของชุมชน	แผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม	เหตุผล	ตัวชี้วัด
๓.๓ ไม่มีถนนในหมู่บ้าน ๓.๔ ผลิตภัณท์ในท้องถิ่น ขาดตลาดรองรับ เช่น ผลผลิตทางการเกษตร	- จัดสรรงบประมาณทำ ถนน - ส่งเสริมการใช้ ผลิตภัณท์ในท้องถิ่น การตั้งศูนย์จำหน่าย ผลิตภัณท์ชุมชน - สร้างเครือข่ายด้าน การตลาด - ส่งเสริมพัฒนา คุณภาพผลิตภัณท์ให้ ได้มาตรฐาน/บรรจุ ภัณท์ที่สวยงาม	- ในฤดูฝน น้ำฝนไหล เข้าบ้านเรือนราษฎร ทำให้เดือดร้อน - ผลิตสินค้าแล้วคนใน ชุมชนไม่ให้ความสำคัญ - ไม่มีการรวมกลุ่ม ผู้ผลิต ผู้จำหน่ายใน ชุมชน	- มีถนนเข้าหมู่บ้าน - สร้างวงจรการตลาด ในชุมชน - รวมกลุ่มผู้ผลิตและผู้ จำหน่ายในชุมชนใน รูปแบบสหกรณ์
๔. ด้านสังคม ๔.๑ ขาดการรวมกลุ่มที่ดี	- ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาตำบล	- ราษฎรเห็นกับ ประโยชน์ส่วนตนเอง ไม่กิจกรรมร่วมกัน พัฒนาตำบล	- มีการจัดตั้งกลุ่ม เกษตรกรรมเพิ่มขึ้น

บทที่ ๔

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลฝักขวง

๑. วิสัยทัศน์

“พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานสู่อุตสาหกรรมเกษตรปลอดภัย”

๒. พันธกิจ

๑. พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒. ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิต การแปรรูปและการตลาดให้มีคุณภาพสินค้าเกษตร การบรรจุผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการผลิตให้มีคุณภาพสินค้าเกษตรปลอดภัย

๓. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรให้มีการบริหารจัดการ และดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ส่งเสริมอาชีพเสริมแก่เกษตรกร

๕. ส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดการค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเชื่อมโยงเครือข่ายการค้าอย่างเป็นระบบ

๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ประเด็นที่ ๑. พัฒนาโครงสร้างการเกษตร

ประเด็นที่ ๒. พัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตของเกษตรกรให้ผลผลิตมีคุณภาพ การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การแปรรูปผลผลิต และการบรรจุภัณฑ์

ประเด็นที่ ๓. พัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกร

ประเด็นที่ ๔. พัฒนาอาชีพเสริมแก่เกษตรกร

ประเด็นที่ ๕. พัฒนาระบบตลาดการค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน

๔. แผนงาน/โครงการพัฒนา

ที่	แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	หน่วยงาน สนับสนุน	หมายเหตุ
๑.	การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	๙ แห่ง		/	/	สนง.สภาเกษตรกรจังหวัด/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ โครงการชลประทาน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
๒.	การพัฒนาองค์ความรู้ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม/การจัดทำบัญชี	๕๐ คน	/	/		สนง.สภาเกษตรกรจังหวัด/ คณะวิทยาการจัดการ มรธ. สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์	
๓.	การดำเนินการจัดหาหรือนำเสนอโครงการ เพื่อขอรับการสนับสนุนอุปกรณ์และเครื่อง ทุ่นแรงต่างๆ เช่น เครื่องสีข้าว และโรงเรือน ผลิตที่ได้มาตรฐาน	๑ แห่ง		/	/	สนง.สภาเกษตรกรจังหวัด ธกส. และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	

๔.	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และการ แปรรูปเพื่อยกระดับมาตรฐาน เพิ่มมูลค่า ผลิตภัณฑ์ และสามารถสร้างเป็นอัตลักษณ์ ของกลุ่มได้	๕๐ คน		/	/	สนง.สภาเกษตรกรจังหวัด/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
๕.	การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตข้าว ปลอดภัย และการส่งเสริมการใช้สาร ชีวภัณฑ์ในกระบวนการผลิต	๕๐ คน		/		สนง.สภาเกษตรกรจังหวัด/ สำนักงานเกษตรจังหวัด/ สำนักงานเกษตรอำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
๖.	การเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาด้านการตลาด	๕ ช่อง		/	/	สนง.สภาเกษตรกรจังหวัด/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
๗.	การอบรมสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ เกษตรกร เช่น การเพาะเห็ดฟาง การเพาะ จิ้งหรีด เป็นต้น	๕๐ คน		/		สนง.สภาเกษตรกรจังหวัด/ ศูนย์พัฒนาและส่งเสริม อาชีพการเกษตร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
๘.	การปรับโครงสร้างหนี้สินเกษตรกร	๓ ราย	/	/		ร.ก.ส./หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	
๙.	จัดสรรที่ดินทำกิน	๑๕ ราย	/	/	/	ส.ป.ก./ที่ดินอำเภอ	

ภาคผนวก

ตารางแสดงต้นทุนการผลิต (ข้าวนาปี/ไร่)

ที่	รายการ	ปี ๒๕๕๔	ปี ๒๕๕๕	หมายเหตุ
๑	ค่าเตรียมดิน	๓๖๐	๔๐๐	
๒	ค่าเมล็ดพันธุ์	๓๐๐	๓๕๐	
๓	ค่าปุ๋ยเคมี	๒๓๐	๓๗๐	
๔	ค่าถอนกล้า - ปักดำ	๓๐๐	๔๐๐	
๕	ค่าเก็บเกี่ยว	๔๐๐	๔๐๐	
๖	ค่านวด	๑๐๐	๑๒๐	
๗	ค่าขนส่ง	๑๐๐	๑๐๐	
๘	ค่าสารเคมี	๕๐	๕๐	
๙	ฯลฯ			
	รวมต้นทุน	๑,๒๘๐	๑,๔๐๐	
	ผลผลิต (กก./ไร่)	๘๐๐	๘๐๐	
	ราคา (บาท/กก.)	๘	๑๑	
	รายได้ (บาท/ไร่)	๖,๔๐๐	๘,๘๐๐	
	กำไร (บาท/ไร่)	๕,๑๒๐	๗,๔๐๐	

- ปี ๒๕๕๗ ผลผลิตข้าวเฉลี่ย ๘๐๐ กก./ไร่
- ปี ๒๕๕๘ ผลผลิตข้าวเฉลี่ย ๘๐๐ กก./ไร่

เอกสารอ้างอิง

- แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ตำบลผักขง อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลผักขง สำนักงานเกษตรอำเภอทองแสนขัน
- รายงานความเหมาะสมการปลูกพืช สถานีพัฒนาที่ดินอุตรดิตถ์ พ.ศ.....
- แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล สถานีพัฒนาที่ดินอุตรดิตถ์